

Вячеслав Сергійович Іванченков,*кандидат економічних наук, докторант,*

ORCID 0000-0002-7074-3024,

e-mail: red.edit.10@gmail.com,

Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

РОЗРОБКА ЛОГІКО-СТРУКТУРНОГО ПІДХОДУ ДО ПРОЦЕСУ СТРУКТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Вступ. Сучасна економіка перебуває у стані постійних трансформацій, спричинених технологічними інноваціями, глобалізацією, змінами інституційного середовища та соціально-економічними викликами. Структурна трансформація економіки виступає процесом, що визначає її динаміку, конкурентоспроможність та здатність адаптуватися до нових умов. Водночас ефективне управління цим процесом потребує розробки надійних методологічних основ, які б забезпечували цілісне розуміння взаємозв'язків між економічними секторами та механізмів їх еволюції. Наявні підходи до аналізу структурних змін часто носять фрагментарний характер, що ускладнює виявлення ключових факторів і точок впливу для формування ефективної економічної політики. Відсутність узагальненої логіко-структурної моделі, яка б інтегрувала різноманітні аспекти взаємодії секторів економіки та враховувала б сучасні трансформаційні виклики, суттєво обмежує можливості прогнозування і стратегічного планування. Тож, актуальною постає розробка логіко-структурного підходу до процесу структурної трансформації економіки, який би дозволив системно моделювати взаємозв'язки між секторами, враховувати вплив інституційних, технологічних і глобальних факторів та слугував би інструментом для обґрунтування управлінських рішень у контексті модернізації економічної системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велика кількість досліджень присвячено питання обґрунтування аспектів структурних трансформацій економіки. Такі провідні вчені як О. Клімова [1], А. Васіна [2], В. Паппа [3], А. Ходжаян [4], С. Куйбіда [5], О. Мельниченко, В. Миколук [6], О. Гончарук [7] та інші присвятили свої праці вивченню окреслених питань. Незважаючи на що широке висвітленні тематики структурних трансформацій в сучасних публікаціях, недостатньо обґрунтованими залишається низка аспектів. Зокрема в літературі не представлено загальноприйнятого логіко-структурного підходу до процесу структурної трансформації економіки, який би комплексно враховував галузеву специфіку, інституційні умови, соціальні аспекти, технологічні зміни та глобальні виклики, забезпечуючи системне управління трансформаційними про-

цесами з орієнтацією на досягнення сталого економічного розвитку.

Мета статті. Актуальність тематики та наявність невирішеної раніше частини загальної проблеми обумовлюють мету дослідження, а саме – формування логіко-структурного підходу до процесу структурної трансформації економіки з урахуванням галузевих, інституційних, соціальних та глобалізаційних чинників для підвищення ефективності економічної політики.

Виклад основного матеріалу дослідження. За сучасних умов глобалізації, швидких технологічних змін та посилення інтеграційних процесів економіки світу набувають динамічного і складного характеру структурні трансформації. Ефективне управління цими процесами є ключовим фактором забезпечення сталого розвитку національної економіки, підвищення її конкурентоспроможності та адаптації до нових викликів.

В сучасній літературі представлено багато підходів до визначення процесу структурних трансформацій. Зокрема в роботі О. Клімової [1] увага зосереджена на концептуалізації понять та типологізації структурних трансформацій. Авторка пропонує класифікувати структурні перетворення за масштабами, ступенем впливу на господарську систему та галузевими особливостями, що дозволяє враховувати специфіку галузей і характер міжгалузевих зв'язків при формуванні економічної політики.

А. Васіна [2] досліджує методологічні й інституційні аспекти структурних перетворень, розглядаючи структурне реформування як багатоступеневий процес, який потребує надійного інституційного забезпечення та методичних підходів. Акцент робиться на ролі державних механізмів регулювання, здатних ефективно управляти змінами і мінімізувати ризики перехідних періодів.

В. Паппа [3] висвітлює важливість структурної трансформації України у контексті євроінтеграції. Автор аналізує вплив європейських інтеграційних процесів на економічну структуру та посилення конкурентоспроможності, підкреслюючи необхідність комплексної оцінки трансформаційних процесів з урахуванням міжнародних стандартів і тенденцій.

А. Ходжаян [4] пропонує методичні інструменти для оцінювання макроекономічних структурних змін, які дозволяють виявляти їхній вплив на макроекономічні показники й суспільно-економічні результати. Значним внеском є формування системи критеріїв оцінки ефективності таких трансформацій.

С. Куйбіда [5] розглядає структурну перебудову економіки України через призму інноваційних механізмів, що базуються на принципах сталого розвитку і інтеграції у світову економіку. Автор акцентує увагу на ролі державної політики та інституційного супроводу у впровадженні реформ.

У дослідженні О. Мельниченка та В. Миколюка [6] детально проаналізовано специфіку структурних зрушень і роль державної структурної політики як ключового інструменту управління економічними процесами з урахуванням їхнього впливу на соціально-економічний розвиток.

О. Гончарук [7] фокусується на соціальній орієнтації економіки в контексті структурних змін, наголошуючи на необхідності оцінювання перетворень через призму соціальних наслідків і впливу на рівень життя населення. Запропоновані ним методи сприяють більш комплексному аналізу структурних змін з урахуванням соціальної ефективності.

Вважаємо, що процес структурних трансформацій економіки це системна, цілеспрямована й динамічна зміна внутрішньої будови національного господарства, що охоплює перерозподіл ресурсів, зміну ролі та ваги окремих секторів, оновлення технологічної й інституційної бази під впливом економічних, соціальних, екологічних та глобалізаційних чинників з метою підвищення ефективності, адаптивності та сталості економічної системи.

Аналізовані підходи вчених [1-7] створюють фундамент для розробки логіко-структурного підходу, який інтегрує галузеві особливості, інституційні механізми, соціальні фактори та глобальні виклики, що має забезпечити системне розуміння та ефективне управління процесом структурної трансформації економіки.

Стале та довгострокове економічне зростання фундаментально залежить від підвищення продуктивності праці, що часто вимагає модернізації галузевої структури шляхом переходу від нижчої до вищої доданої вартості. Структурні зміни, що включають перерозподіл праці та капіталу в більш продуктивні сектори економіки, є важливим механізмом для підвищення загальної продуктивності та рівня середніх доходів у суспільстві.

Крім того, вдосконалення продуктивності в межах існуючих секторів за рахунок впровадження технологій, інновацій та кращих методів управління також є критично важливим фактором загального економічного зростання. Швидкість структурної трансформації, що веде до зростання продуктивності, є ключовим фактором, що відрізняє успішні економіки від тих, що зазнають труднощів у розвитку.

Структурна трансформація – це фундаментальний процес, за допомогою якого суспільство або економіка здійснює довгостроковий перехід від переважно сільськогосподарської основи до такої, що все більше орієнтується на промисловість, виробництво та інші форми виробництва та послуг з вищою доданою вартістю. Цей трансформаційний процес включає постійні технологічні інновації в існуючих галузях, появу та зростання абсолютно нових галузей з вищою доданою вартістю, а також необхідні покращення як твердої інфраструктури (наприклад, енергетика, транспорт), так і м'якої інфраструктури (наприклад, інститути, правові системи). Швидкість та глибина структурної трансформації є ключовими факторами, що відрізняють успішні економіки від тих, що зазнають труднощів у розвитку (рис. 1).

Південна Корея є одним із найяскравіших прикладів успішної структурної трансформації національної економіки. Починаючи з 1960-х років, країна здійснила докорінний перехід від аграрної моделі господарювання до індустріально-інноваційної економіки з домінуванням високотехнологічних галузей, посівши одинадцяте місце у світі за обсягом валового внутрішнього продукту у 2016 році [8]. Фундаментальними детермінантами цього економічного зростання стали впровадження експортно-орієнтованої стратегії розвитку, масштабні державні та приватні інвестиції в освіту й науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР), а також системна підтримка великих корпоративних структур (чеболів), які виступали рушіями індустріального прогресу [9].

Еволюція галузевої структури економіки відбувалася за рахунок поступового витіснення трудомісткого виробництва технологічно інтенсивними секторами, зокрема електронікою, телекомунікаціями та автомобілебудуванням. Важливою характеристикою корейської моделі виступає активна роль держави у формуванні та реалізації індустріальної політики, орієнтованої на підтримку стратегічно важливих галузей, зокрема інформаційно-комунікаційного сектору, що суттєво посилює темпи структурної трансформації впродовж наступних десятиліть [10].

Водночас для більшості країн Африки характерною є повільна й нерівномірна динаміка структурної трансформації. Замість переходу до індустріалізації, значна частина економічної активності зосереджена в низькопродуктивному секторі послуг із переважанням низькокваліфікованої зайнятості [11]. До основних бар'єрів трансформації належать надмірна залежність від експорту сировинних товарів, недостатність інфраструктурного забезпечення (зокрема в енергетиці й транспорті), обмежена кількість кваліфікованих кадрів, слабкий доступ до фінансових ресурсів, інституційна нестабільність, конфлікти, а також вплив негативних змін клімату [12].

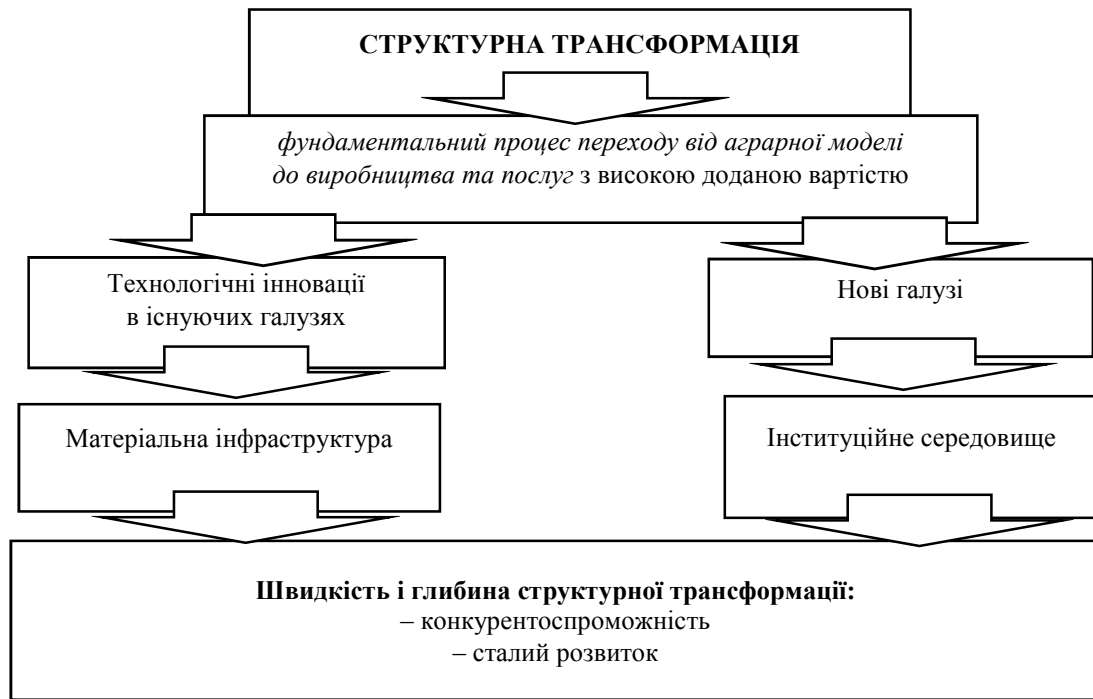

Рис. 1. Логіко-структурний підхід процесу структурної трансформації економіки

Авторська розробка.

Попри це, в окремих країнах Африканського континенту спостерігається зростання нових секторів економіки з потенціалом для структурного зламу. Наприклад, динамічний розвиток ІКТ-послуг у Кенії та Південній Африці, зростаюча роль туризму в Руанді, а також інтеграція Ефіопії, Гани та Сенегалу до глобальних ланцюгів створення доданої вартості в аграрному секторі (зокрема садівництві) є ознаками альтернативних траєкторій трансформації [13]. Окрім того, приклади перенесення трудомісткого виробництва до Ефіопії та Мадагаскару вказують на існування передумов для формування індустріального потенціалу на регіональному рівні [14].

Структурна політика в економіці визначається як державні втручання, спрямовані на вирішення глибоких та довготривалих проблем в економіці, що перешкоджають ефективному та справедливому виробництву товарів та послуг, тим самим впливаючи на сторону пропозиції економіки та її довгостроковий потенціал зростання. Ці політики мають на меті покращити сукупну пропозицію та можуть бути спрямовані на різні аспекти економіки, включаючи боротьбу зі штучним контролем цін, покращення управління державними фінансами, підвищення ефективності державних підприємств, розвиток та регулювання фінансового сектору, реформування систем соціального захисту, вирішення проблем на ринку праці та покращення діяльності державних установ. Структурна політика, як конкретні приклади нормативних просторів, суттєво вплинула на

національні економічні результати в багатьох країнах з низьким та середнім рівнем доходу.

Макроекономічна стабільність та структурні реформи розглядаються не як автономні компоненти економічної політики, а як взаємопов'язані та взаємодіючі елементи цілісної стратегії соціально-економічного розвитку. Формування стабільного макроекономічного середовища, що характеризується низьким рівнем інфляції, збалансованістю державних фінансів та стійкістю банківсько-фінансової системи, створює інституційні та економічні передумови для ефективного впровадження структурних реформ. Зокрема, макроекономічна стабільність знижує рівень невизначеності, посилює довіру економічних агентів до економічної політики держави та підвищує інвестиційну привабливість країни.

У свою чергу, структурні реформи, спрямовані на підвищення загальної економічної ефективності, продуктивності праці, гнучкості ринків і диверсифікації виробничої структури, слугують основою для досягнення більш стійкої довгострокової макроекономічної рівноваги. Їхня реалізація сприяє зменшенню вразливості економіки до зовнішніх шоків, забезпеченню стабільного економічного зростання та зміцненню потенціалу для реалізації соціально-орієнтованих пріоритетів державної політики. Таким чином, існує синергія між стабілізаційними заходами та структурними перетвореннями, що є критично важливою для формування адаптивної та конкурентоспроможної економіки.

Для забезпечення стійкої та інклюзивної структурної трансформації в країнах, що розвиваються, необхідне впровадження комплексного, системно скоординованого підходу до формування державної політики. Такий підхід має бути спрямований на подолання критичних структурних обмежень розвитку, зокрема на усунення інфраструктурних диспропорцій, дефіциту кваліфікованих трудових ресурсів, а також надмірної залежності від експорту сировинних товарів. Важливою складовою трансформаційної стратегії виступає диверсифікація експортного потенціалу, орієнтована на інтеграцію до глобальних ланцюгів створення доданої вартості.

Висновки. Узагальнення теоретико-методичних підходів до аналізу структурних трансформацій економіки дозволило дійти висновку, що ефективне управління цим процесом виступає передумовою забезпечення довгострокової конкурентоспроможності, соціальної стабільності та стійкого економічного зростання. Структурна трансформація, як система перебудова внутрішньої організації економіки, відображає перерозподіл ресурсів, технологічне оновлення та переорієнтацію на високопродуктивні сектори, здатні створювати високу додану вартість. Сучасний науковий дискурс охоплює ши-

рокий спектр аспектів трансформаційних процесів від концептуалізації та типологізації до інституційного забезпечення й соціальних наслідків. Виявлено, що в основі успішної трансформації лежить не лише модернізація галузевої структури, а й активне формування інноваційної інфраструктури, ефективної державної політики, розвитку людського капіталу та інтеграції до глобальних ланцюгів створення доданої вартості.

Світовий досвід, зокрема Південної Кореї, засвідчив, що структурні перетворення за умови активної участі держави, орієнтації на індустріалізацію та інновації здатні забезпечити стійке економічне зростання. У протигагу, досвід країн Африки демонструє обмеження трансформацій без належного інституційного, кадрового та фінансового потенціалу. Тож, структурна трансформація повинна розглядатися як динамічний, інклюзивний та багатовимірний процес, що потребує інтеграції макроекономічної стабільності, інституційних реформ і орієнтації на підвищення продуктивності. Для України це означає необхідність створення цілісної логіко-структурної моделі трансформації, що враховує глобальні виклики, галузеву специфіку, соціальні наслідки та вимоги сталого розвитку.

Література

1. Клімова О. І. Структурні зміни в економіці: основні поняття та види. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2009. № 1(24). С. 60–65.
2. Васіна А. Ю. Структурне реформування національної економіки: методологічні та інституційні аспекти : монографія. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. 392 с.
3. Папп В. В. Структурна трансформація економіки України у контексті євроінтеграційних процесів. *Регіональна економіка*. 2008. № 1. С. 23–31.
4. Ходжаян А. О. Методичні підходи до оцінювання макроекономічних структурних трансформацій. *Економічний простір*. 2018. № 138. С. 89–107. DOI: <https://doi.org/10.30838/P.ES.2224.231018.89.249>.
5. Куйбіда С. В. Формування нових підходів до реалізації структурної перебудови економіки України. *Економіка та держава*. 2017. № 9. С. 90–95.
6. Мельниченко О. А., Миколук В. М. Специфіка структурних зрушень і структурної політики. *Актуальні проблеми державного управління*. 2016. № 2(42). С. 15–21.
7. Гончарук О. А. Оцінка структурних змін господарського комплексу в контексті забезпечення соціальної зорієнтованості економіки. *Статистика України*. 2011. № 3. С. 38–41.
8. World Bank. World Development Indicators. 2017. URL: <https://data.worldbank.org>.
9. Amsden A. H. *Asia's Next Giant: South Korea and Late Industrialization*. Oxford University Press, 1989.
10. Reviews of Innovation Policy: Korea. 2023. *OECD*. URL: <https://www.oecd.org/korea>.
11. McMillan M., Rodrik D., Verduzco-Gallo Í. Globalization, Structural Change and Productivity Growth with an Update on Africa. *World Development*. 2014. Vol. 63. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2013.10.012>.
12. Economic Report on Africa 2016: Greening Africa's Industrialization. Addis Ababa: United Nations Economic Commission for Africa, 2016. URL: <https://repository.uneca.org/handle/10855/23017>.
13. Digital Economy for Africa Initiative. 2021. *World Bank*. URL: <https://www.worldbank.org/en/programs/all-africa-digital-transformation>.
14. Whitfield L. et al. *The Politics of Industrial Policy: African Experiences in Comparative Perspective*. Cambridge University Press, 2015. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9781316225509>.
15. Гуцалюк О. М. Теоретико-методологічне забезпечення імплементації інтеграційної стратегії корпоративного розвитку акціонерного товариства. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2017. Вип. 32. С. 292–299.
16. Гуцалюк О. М. Матричний підхід до вибору стратегії та параметрів конкурентного позиціонування корпоративних підприємств. *Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки: матеріали Міжнарод. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Кропивницький, 21-22 березня 2018 р.)*. Кропивницький: Ексклюзив-Систем, 2018. С. 45–46.
17. Гуцалюк О. М. Інтеграційна парадигма формування конкурентоспроможності суб'єктів транскордонного співробітництва. *Теоретико-методологічні аспекти підвищення конкурентоспроможності прикордонного регіону* : колективна монографія / за ред. В. І. Захарченко та ін. Одеса : Атлант, 2018. С. 22–31.

18. Гуцалюк О. М. Управління картелями на засадах маркетингових та логістичних технологій. Матеріали Всеукраїнської наукової інтернет-конференції «Маркетингові аспекти управління соціально-економічними системами: сучасний вимір та перспективи» (м. Маріуполь, 18 травня 2020 р.). Маріуполь, 2020. С. 38–40.

19. Hutsaliuk O., Panchyshyn A., Abliazov D., Buhaieva M., Pantieliieva I., Chen M., Vlasova Y. Economic and Mathematical Modeling of Energy-Saving and Resource-Saving Innovations in the Project Approach to Crisis and Strategic Management of Hospitality Industry Enterprises Based on Corporate Law and Public Administration: Application of Numerical Methods. *Advances in Nonlinear Variational Inequalities*. 2025. Vol 28. No. 4s. Pp. 351-365. DOI: <https://doi.org/10.52783/anvi.v28.3330>.

References

1. Klimova, O. I. (2009). Strukturni zminy v ekonomitsi: osnovni poniattia ta vydy [Structural changes in the economy: key concepts and types]. *Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky – Collection of scientific papers of Cherkasy State Technological University. Series: Economic Sciences*, 1(24), pp. 60–65 [in Ukrainian].
2. Vasina, A. Yu. (2017). Strukturne reformuvannya natsionalnoi ekonomiky: metodolohichni ta instytutsiini aspekty [Structural reform of the national economy: methodological and institutional aspects]. Ternopil, Ekonomichna dumka TNEU. 392 p. [in Ukrainian].
3. Papp, V. V. (2008). Strukturna transformatsiia ekonomiky Ukrainy u konteksti yevrointehratsiinykh protsesiv [Structural transformation of Ukraine's economy in the context of European integration processes]. *Rehionalna ekonomika – Regional economy*, (1), pp. 23–31 [in Ukrainian].
4. Khodzhaian, A. O. (2018). Metodichni pidkhody do otsiniuvannya makroekonomichnykh strukturnykh transformatsii [Methodological approaches to evaluating macroeconomic structural transformations]. *Ekonomichnyi prostir – Economic space*, 138, pp. 89–107. DOI: <https://doi.org/10.30838/P.ES.2224.231018.89.249> [in Ukrainian].
5. Kuibida, S. V. (2017). Formuvannya novykh pidkhodiv do realizatsii strukturnoi perebudovy ekonomiky Ukrainy [Formation of new approaches to implementing structural restructuring of Ukraine's economy]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state*, (9), pp. 90–95 [in Ukrainian].
6. Melnychenko, O. A., Mykoliuk, V. M. (2016). Spetsyfika strukturnykh zrushen i strukturnoi polityky [Specifics of structural shifts and structural policy]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia – Current problems of public administration*, 2 (42), pp. 15–21 [in Ukrainian].
7. Honcharuk, O. A. (2011). Otsinka strukturnykh zmin hospodarskoho kompleksu v konteksti zabezpechennia sotsialnoi zorientovanosti ekonomiky [Assessment of structural changes in the economic complex in the context of ensuring the social orientation of the economy]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, (3), pp. 38–41 [in Ukrainian].
8. World development indicators. (2017). *World Bank*. Retrieved from <https://data.worldbank.org>.
9. Amsden, A. H. (1989). Asia's next giant: South Korea and late industrialization. Oxford University Press.
10. Reviews of innovation policy: Korea. (2023). *OECD*. Retrieved from <https://www.oecd.org/korea>.
11. McMillan, M., Rodrik, D., Verduzco-Gallo, Í. (2014). Globalization, structural change and productivity growth with an update on Africa. *World Development*, 63, pp. 11–32. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2013.10.012>.
12. Economic report on Africa 2016: Greening Africa's industrialization. (2016). Addis Ababa, United Nations Economic Commission for Africa. Retrieved from <https://repository.uneca.org/handle/10855/23017>.
13. Digital economy for Africa initiative. (2021). *World Bank*. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/programs/all-africa-digital-transformation>.
14. Whitfield, L., Therkildsen, O., Buur, L., Kjær, A. M. (2015). The politics of industrial policy: African experiences in comparative perspective. Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9781316225509>.
15. Hutsaliuk, O. M. (2017). Teoretyko-metodolohichne zabezpechennia implementatsii intehratsiinoi stratehii korporatyvnoho rozvytku aktsionernoho tovarystva [Theoretical and methodological support for the implementation of the integration strategy of corporate development of a joint-stock company]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Scientific works of the Kirovohrad National Technical University. Economic Sciences*, Issue 32, pp. 292–299 [in Ukrainian].
16. Hutsaliuk, O. M. (2018). Matrychnyi pidkhid do vyboru stratehii ta parametriv konkurentnoho pozytsionuvannya korporatyvnykh pidpriemstv [Matrix approach to choosing a strategy and parameters of competitive positioning of corporate enterprises]. *Rozvytok innovatsiino-intehrovanykh struktur u vymiri formuvannya innovatsiino-orientovanoi modeli ekonomiky [Development of innovative-integrated structures in the dimension of forming an innovation-oriented model of the economy]*: Proceedings of the International Scientific-Practical Internet Conference. (pp. 45-46). Kropyvnytskyi, Exclusive-System [in Ukrainian].
17. Hutsaliuk, O. M. (2018). Intehratsiina paradyhma formuvannya konkurentospromozhnosti subektiv transkordonnoho spivrobitnytstva [Integration paradigm of forming competitiveness of subjects of cross-border cooperation]. *Teoretyko-metodolohichni aspekty pidvyshchennia konkurentospromozhnosti prykordonnoho rehionu [Theoretical and methodological aspects of increasing competitiveness of the border region]*. (pp. 22–31). Odesa, Atlant [in Ukrainian].
18. Hutsaliuk, O. M. (2020). Upravlinnia karteliamy na zasadakh marketynhovykh ta lohistychnykh tekhnolohii [Cartel Management Based on Marketing and Logistics Technologies]. *Marketynhovi aspekty upravlinnia sotsialno-ekonomichnymy systemamy: suchasnyi vymir ta perspektyvy [Marketing Aspects of Managing Socio-Economic Systems: Modern Dimensions and Prospects]*: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific Internet Conference. (pp. 38–40). Mariupol [in Ukrainian].
19. Hutsaliuk, O., Panchyshyn, A., Abliazov, D., Buhaieva, M., Pantieliieva, I., Chen, M., Vlasova, Y. (2025). Economic and Mathematical Modeling of Energy-Saving and Resource-Saving Innovations in the Project Approach to Crisis and Strategic Management of Hospitality Industry Enterprises Based on Corporate Law and Public Administration: Application of Numerical Methods. *Advances in Nonlinear Variational Inequalities*, Vol. 28, No. 4s, pp. 351-365. DOI: <https://doi.org/10.52783/anvi.v28.3330>.

Іванченков В. С. Розробка логіко-структурного підходу до процесу структурної трансформації економіки

В умовах стрімкої глобалізації, технологічного прогресу та посилення інтеграційних тенденцій у світовій економіці процеси структурних трансформацій стають дедалі складнішими та більш динамічними. Чинником забезпечення сталого розвитку національної економіки, підвищення її конкурентоспроможності та адаптації до нових викликів виступає ефективне управління цими змінами. У зв'язку з цим зростає значення розробки логіко-структурного підходу до аналізу й моделювання

структурної трансформації економіки, який дозволяє комплексно враховувати міжсекторальні взаємозв'язки, а також технологічні, інституційні та соціальні аспекти.

Дослідження має на меті сформувати логіко-структурний підхід до процесу структурної трансформації економіки з урахуванням галузевих, інституційних, соціальних та глобалізаційних чинників для підвищення ефективності економічної політики.

В статті розглянуто процес структурних трансформацій економіки як багатофакторний, системний та довготривалий процес зміни внутрішньої будови національного господарства, спрямований на підвищення його ефективності, адаптивності та стійкості. Огляд сучасних теоретичних підходів до розуміння сутності структурних перетворень дозволив обґрунтувати логіко-структурний підхід до аналізу процесу структурної трансформації, що інтегрує галузеві, інституційні, соціальні та глобалізаційні чинники, і може бути покладений в основу ефективної державної політики.

Наведено приклади успішної реалізації структурних змін у Південній Кореї, яка здійснила перехід від аграрної до високотехнологічної економіки завдяки індустріальній політиці, інвестиціям у НДДКР та освіту. Водночас, виявлено повільну й фрагментарну динаміку трансформацій у більшості країн Африки, де ключовими бар'єрами виступають інституційна слабкість, інфраструктурні обмеження та залежність від сировини. Дослідження структурних трансформацій дозволило виявити взаємозв'язок між макроекономічною стабільністю та глибиною реформ, а також визначити роль структурної політики як інструмента довгострокового зростання. Підкреслено, що структурна трансформація є необхідною умовою переходу до моделі сталого та інклюзивного розвитку.

Ключові слова: структурні трансформації економіки, логіко-структурний підхід, інституційна модернізація, макроекономічна стабільність, державна політика, інновації.

Ivanchenkov V. Development of a Logical-Structural Approach to the Process of Economic Structural Transformation

In the context of rapid globalization, technological progress, and increasing integration trends in the global economy, structural transformation processes are becoming more complex and dynamic. Effective management of these changes is a key factor in ensuring the sustainable development of the national economy, enhancing its competitiveness, and adapting to new challenges. Therefore, the development of a logical-structural approach to the analysis and modeling of economic structural transformation is gaining importance, as it enables a comprehensive consideration of intersectoral linkages, as well as technological, institutional, and social factors.

The aim of this study is to develop a logical-structural approach to the process of economic structural transformation, taking into account sectoral, institutional, social, and globalization-related factors to improve the effectiveness of economic policy.

The article considers the process of economic structural transformation as a multifactorial, systemic, and long-term process of changing the internal structure of the national economy aimed at increasing its efficiency, adaptability, and resilience. A review of modern theoretical approaches to understanding the essence of structural change has allowed for the substantiation of a logical-structural approach to analyzing the transformation process. This approach integrates sectoral, institutional, social, and globalization factors and can serve as the foundation for effective public policy.

Examples of successful structural changes are presented, such as South Korea's transition from an agrarian to a high-tech economy driven by industrial policy, investment in R&D, and education. In contrast, most African countries demonstrate slow and fragmented transformation dynamics due to institutional weaknesses, infrastructural constraints, and raw material dependency. The study of structural transformations revealed the link between macroeconomic stability and the depth of reforms, as well as the role of structural policy as a tool for long-term growth. It is emphasized that structural transformation is a necessary condition for the transition to a model of sustainable and inclusive development.

Keywords: economic structural transformations, logical-structural approach, institutional modernization, macroeconomic stability, public policy, innovation.

Стаття надійшла до редакції 25.04.2025
Рецензовано: 19.05.2025